

УДК 658.3:65.011.4: 330.34

JEL Classification: D61, M11, O10, O12

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.12\(45\).214-223](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2024.12(45).214-223)

А. В. Козловський

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, м. Тернопіль, Україна

Аналіз і оцінка ефективності діяльності організацій в контексті забезпечення сталого розвитку

Стаття присвячена питанням аналізу та оцінки ефективності діяльності організацій, що виникає в умовах зростаючих вимог ринку та необхідності забезпечення сталого розвитку. Методологія дослідження базується на комплексному підході до обґрунтування системи показників, що характеризують економічну ефективність суб'єктів господарювання у взаємозв'язку з екологічною та соціальною відповідальністю бізнесу. Моделі та методики, описані в цій статті, є невід'ємною частиною сучасного управління, оскільки вони можуть служити ключовими факторами у досягненні конкурентних переваг і стійкого зростання підприємства. Підкреслюється важливість комплексного підходу до оцінки ефективності діяльності підприємств з урахуванням всіх ключових аспектів сучасного управлінського процесу, водночас впровадження цих методик є важливим кроком для організацій, які прагнуть не лише вижити, але й домогтися успіху в умовах швидкоплинних змін на ринку.

Аргументовано, що корпоративні системи вимірювання ефективності, окрім фінансових показників ефективності, повинні також включати показники, які вимірюють вплив організації на навколишнє середовище та суспільство. Доведено, що зацікавлені сторони виявляють все більший інтерес до нефінансової інформації про відповідальність та стійкість організації, оцінюють та включають цю інформацію в процес прийняття рішень. Запропоновано низку рекомендацій щодо обґрунтування критеріїв та побудови системи індикаторів для оцінки діяльності в сфері сталого розвитку з урахуванням завдань аналізу: розробка стратегії, моніторинг, взаємодія із зацікавленими сторонами. Розвинуто комплексний підхід до оцінки ефективності, який включає аналіз фінансових, соціальних та екологічних індикаторів, а також враховує специфіку міжнародних ринків.

Надані рекомендації дають змогу суб'єктам господарювання аналізувати ефективність стратегії сталого розвитку, зовнішнім зацікавленим сторонам оцінювати і приймати рішення, а власникам й відповідним уповноваженим органам здійснювати моніторинг своєї діяльності на різних рівнях управління. з метою забезпечення сталого розвитку.

сталій розвиток, ефективність діяльності, економічна ефективність, корпоративна соціальна ефективність, екологічна стійкість, методи оцінки ефективності, ключові показники ефективності, бізнес-модель.

Постановка проблеми. Останнім часом питання сталого розвитку набувають все більшої значущості для бізнес-спільноти. Обмеженість та зростаюча вартість ресурсів, вимоги законодавства щодо певних екологічних обмежень, конкурентні переваги, пов'язані з впровадженням принципів сталого розвитку у бізнес-процеси, призводять до необхідності комплексного підходу до розробки стратегії сталого розвитку суб'єктів господарювання. Стратегія сталого розвитку впливає на інвестиційну привабливість організації: для стратегічного інвестора цінність організації безпосередньо пов'язана з її екологічними та іншими репутаційними ризиками. Організація, яка підтримує прозорість щодо цього, безсумнівно, викликає більшу довіру зацікавлених сторін та можливих партнерів.

Поряд із необхідністю формування ділової репутації існують інші вкрай важливі причини того, щоб діяльність організації була узгоджена з принципами стійкості:

- економічне використання ресурсів в умовах зростання цін дозволяє організації залишатися ефективною та забезпечувати необхідну для власників віддачу на вкладений капітал;
- можливість отримати конкурентні переваги на ринку, пов'язані з адаптацією бізнес-процесів до вимог сталого розвитку;
- узгодження дій як усередині організації, так і при забезпеченні взаємодії з

зовнішнім середовищем (інвестори, кредитори, конкуренти, урядові органи, громадськість) дає досвід, зв'язки та переваги у сфері координації та комунікації;

- рішення, пов'язані з забезпеченням сталого розвитку, впливають на весь ланцюжок створення цінності організації, починаючи з розробки та виробництва продукту й закінчуючи розвитком клієнтської бази.

Важливо враховувати наявність суттєвих проблем, що ускладнюють розробку стратегії сталого розвитку на практиці: недосконалість методології аналізу сталого розвитку суб'єктів господарювання, включаючи вимоги до інформаційної бази, власне аналітичний інструментарій, обґрунтування критеріїв оцінки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах сьогодення дедалі більше уваги приділяється ефективності виробничо-господарської діяльності підприємств. З причини того, що ефективність є одним з найважливіших критеріїв, що визначають конкурентоспроможність підприємства та його успішну діяльність, наукова спільнота активно долучається до цієї проблематики. Більшість наукових досліджень з питання визначення сутності та поняття «ефективності діяльності організації» пов'язана з тим, що завдяки оцінці її показників аналізується успішність і результативність ведення бізнесу.

Щодо дефініції поняття «ефективність», то в роботі [8] ця категорія розглядається як міра використання потенціалу в макросередовищі та досягнення більш високих результатів. Для цього необхідно максимально ефективно використовувати ресурси, наявні в мікросередовищі оцінюваної системи. Т. Петрушка та Я. Юрман визначають ефективність діяльності організації як оптимальне використання ресурсів з урахуванням соціальної відповідальності перед суспільством та стейкхолдерами [4]. Поняття ефективності також включає корпоративну стійкість, яка відображає довгострокову здатність функціонувати навіть у складних економічних умовах. О. Петков у своїй статті [3] підкреслює важливість інновацій та адаптації до технологічних змін, що дозволяє підприємствам залишатися конкурентоспроможними на глобальному ринку. Вітчизняна науковиця І. Назаренко [2] наголошує на економічних показниках, таких як рентабельність, продуктивність праці та фінансова стійкість. За її визначенням, ефективність діяльності підприємства можна охарактеризувати як здатність забезпечити стабільний приріст прибутку, мінімізуючи витрати та оптимізуючи ресурси. Такий підхід дозволяє підприємствам адаптуватися до змін ринкових умов та залишатися конкурентоспроможними. Єдиного підходу до визначення сутності і інтерпретації ефективності діяльності підприємства не існує, але можна виділити найбільш важливі з цих визначень – одержання найкращих результатів діяльності за умови раціонального використання трудових, матеріальних ресурсів або за найменших витрат [5].

Оцінювання ефективності діяльності організацій є складним багатограним процесом, що охоплює різноманітні підходи і методики. Наведені підходи до визначення економічної ефективності діяльності підприємства ґрунтовно висвітлюють її сутність та багатогранність. Проте вкрай важливою залишається необхідність поглибленого дослідження методологічних підходів до її оцінки, особливо в умовах сучасних економічних викликів та пріоритетів сталого розвитку. У дослідженнях авторів [13], для оцінки ефективності пропонуються не лише фінансові показники, але й показники корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) як важливого фактору ефективності. За цією інтерпретацією, організації повинні справляти позитивний вплив на навколишнє середовище та на місцеві громади, а не лише зосереджуватися на економічних вигодах. У роботі [1] автори підкреслюють, що оцінка ефективності діяльності підприємства є важливим елементом його стратегії, особливо в умовах посилення конкуренції та глобалізації. Вони також зосереджуються на важливості

адаптації до змін у глобальному середовищі та використання інноваційних технологій для підвищення ефективності діяльності. Дослідники [7], висвітлюють роль організаційних факторів в оцінці ефективності. Вони аналізують цей показник через структуру управління, комунікаційні потоки та взаємодію між працівниками та керівництвом. Згідно з їхнім підходом, добре скоординовані організаційні процеси підвищують ефективність підприємства в цілому, оскільки забезпечують оперативну реакцію на зміни ринку і внутрішні виклики. Таким чином, останні дослідження, присвячені оцінці діяльності підприємств, підкреслюють, що цей процес повинен враховувати не лише фінансові показники, але й соціальні, екологічні та організаційні аспекти, які забезпечують сталий розвиток та інноваційний потенціал.

При всьому різноманітті досліджень з питань сталого розвитку наявні на сьогодні результати стосуються переважно макросистем (окремі країни, регіони, сукупність країн). Проблеми управління сталим розвитком на рівні суб'єктів господарювання поки що не отримали свого вирішення. До таких проблем, насамперед, належать нерозвиненість методології аналізу сталого розвитку, включаючи вимоги до інформаційної бази, власне аналітичний інструментарій, обґрунтування критеріїв оцінки.

Постановка завдання. Метою дослідження є поглиблення теоретико-методичних засад, спрямованих на аналіз і оцінку ефективності діяльності організацій, та розробка практичних рекомендацій щодо обґрунтування критеріїв та побудови системи індикаторів для оцінки діяльності з метою забезпечення сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Прийнято виділяти три ключові напрями, на яких має сконцентруватися організація для забезпечення своєї довгострокової стійкості: економіка; екологія (довкілля); соціальна відповідальність [11]. Очевидно, що проблема сталого розвитку не може розглядатися ізольовано у вигляді роздільної оцінки економічної (фінансової), соціальної чи екологічної стійкості, але неодмінно у їхньому органічному взаємозв'язку.

Для розробки та аналізу успішності реалізації стратегії сталого розвитку необхідні певні кількісні та якісні індикатори цього розвитку. Індикатори сталого розвитку призначені на вирішення наступних завдань.

1. Розробка стратегії сталого розвитку: виявлення конкретних цілей політики сталого розвитку та їх кількісна оцінка; розробка стратегій у розрізі окремих напрямів сталого розвитку та аналіз їхньої відповідності; оцінка потреби у ресурсах, які необхідні для реалізації стратегії сталого розвитку, умов і наслідків їх залучення; аналіз очікуваного ефекту від запланованих заходів.

2. Інформаційна підтримка процесів планування та прийняття рішень для забезпечення сталого розвитку: інформація для планування та уточнення рішень; виявлення та оцінка ризиків; аналіз бізнес-процесів щодо відповідності вимогам сталого розвитку, оцінка глибини інтеграції вимог сталого розвитку в бізнес-процеси і бізнес-модель організації.

3. Моніторинг цілей та процесів реалізації стратегії сталого розвитку: аналіз ефективності діяльності в контексті сталого розвитку; оцінка ефективності політики, що проводиться з метою сталого розвитку; аналіз виконання вимог та відповідальності за виконання рішень.

4. Порівняльний аналіз (бенчмаркінг): аналіз динаміки показників сталого розвитку та виявлення тенденцій; внутрішньогалузеві, регіональні та міжнародні порівняння; діагностика проблем та завчасне попередження про них.

5. Інформування та залучення зацікавлених сторін: інформування, навчання, взаємодія із заінтересованими сторонами; моніторинг діяльності в сфері сталого розвитку з боку адміністративних органів (для громадських та суспільно значущих

компаній).

6. Інтегральна оцінка ефективності в сфері сталого розвитку: формування узагальненої оцінки ефективності діяльності; оцінка рівня прозорості організації.

Таким чином, індикатори сталого розвитку дають змогу конкретизувати цілі, які впливають з прийнятої стратегії. Це дозволяє встановити декілька цільових показників для кожного індикатора, забезпечуючи більш чітке бачення та розуміння загальних цілей політики сталого розвитку. Крім того, індикатори сталого розвитку представляють інструментарій оцінки процесу реалізації стратегії на різних рівнях управління організацією (лінійних та функціональних). Вони дають можливість здійснювати моніторинг, оцінку та аналіз ефективності діяльності в сфері сталого розвитку і, у разі потреби, коригувати загальну політику з урахуванням нових завдань. Це також дає змогу розподілити та закріпити відповідальність за досягнення цільових показників сталого розвитку за різними підрозділами, що, у свою чергу, стає основою мотивації. Окремі індикатори сталого розвитку суб'єктів господарювання можуть використовуватися для забезпечення інформаційної підтримки процесів планування та прийняття рішень на регіональному та державному рівнях. Зокрема, індикатори сталого розвитку можуть бути використані як основа для оцінки довгострокової стійкості програм реалізації соціально-економічних заходів регіонів.

Економічна складова стійкості визначається чинниками раціонального використання ресурсів, забезпечення необхідної віддачі на вкладений капітал, підтримки фінансової стійкості, конкурентоспроможності продукції або послуг, інноваційною активністю. Соціальні аспекти сталого розвитку визначаються чинниками розвитку колективу (безпека праці, стабільна виплата заробітної плати, додаткове соціальне та медичне страхування працівників, розвиток людських ресурсів через навчальні програми, підготовка та підвищення кваліфікації, підтримка іміджу соціально відповідального роботодавця), а також участю у соціальних інвестиціях через власні внутрішні та зовнішні соціальні програми на територіях своєї присутності, орієнтовані на підтримку їхнього соціального благополуччя, безпеки та стійкості. Екологічна стійкість організації визначається її активністю щодо захисту та відновлення навколишнього середовища, включаючи зниження шкідливих викидів та інших навантажень на навколишнє середовище.

Існують важливі особливості, що відрізняють індикатори сталого розвитку від інших фінансових та нефінансових показників, що формуються на основі даних бухгалтерського обліку та статистики. Основною метою розробки та аналізу показників сталого розвитку є відображення впливу організації на стейкхолдерів, які беруть участь у прямих або непрямих економічних взаємодіях. Зокрема, показники економічної результативності дозволяють: відобразити фінансові потоки між організацією та ключовими зацікавленими сторонами; показати, яким чином організація впливає на економічне становище цих зацікавлених сторін; надати інформацію про створення та розподіл доданої вартості в результаті взаємодії.

Економічні індикатори сталого розвитку можна розділити на кілька груп за різними критеріями для того, щоб рівномірно відобразити всі аспекти економічної діяльності: розподіл створеної цінності; економічну ефективність; фінансову стійкість; конкурентні переваги; інновації. Перші три групи індикаторів відбивають економічний результат обраної стратегії сталого розвитку. Наступні групи є факторами конкурентної переваги, тобто засоби досягнення стратегії сталого розвитку. Очевидно, що відносна значущість різних груп показників залежить від галузі та стратегії організації.

Індикатори екологічної стійкості відображають характеристику впливу організації на живу та неживу природу, включаючи екосистеми, землю, повітря та воду. З усіх трьох складових сталого розвитку та відповідної звітності щодо екологічної

складової досягнуто найбільшої єдності поглядів [12; 14]. Для повноцінної та об'єктивної оцінки ризиків зовнішнього середовища суб'єкта господарювання важливо подавати інформацію про екологічну стійкість як в абсолютних, так і відносних величинах. Абсолютні значення відбивають масштаб або величину впливу чи використання ресурсів, що дозволяє розглядати результативність організації в контексті тих великих систем, у яких вона функціонує. Індикатори екологічної стійкості та впливу на середовище представлені у таблиці 1.

Таблиця 1 – Індикатори екологічної стійкості та відповідальності організації

№ з/п	Найменування індикатора	Характеристика	Пояснення та критерії оцінювання
1	Викиди, скиди та відходи		
1.1	Повні прямі та непрямі викиди парникових газів і їх маси	Нефінансовий	Оцінюється динаміка
1.2	Загальний обсяг скидів із зазначенням якості стічних вод і приймальних споруд	Нефінансовий	Оцінюється динаміка
1.3	Наявність систем збору та верифікації даних, незалежний аудит	Нефінансовий	Підтвердження наявності
2	Енергоефективність та енергозбереження		
2.1	Кількість використаних енергоресурсів, сертифікація за міжнародними стандартами енергоефективності	Нефінансовий	Оцінюється динаміка абсолютних та відносних показників використання енергоресурсів, сертифікація за міжнародними стандартами енергоефективності
2.2	Інвестиції в основний капітал на охорону навколишнього середовища	Фінансовий	Розкривається у звіті про управління суб'єкта господарювання відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ч. 7 ст. 11)
2.3	Поточні витрати на охорону навколишнього середовища	Фінансовий	Розкривається у звіті про управління суб'єкта господарювання відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (ч. 7 ст. 11)

Джерело: складено автором

Індикатори соціальної стійкості важливі для характеристики впливу організації на соціальні системи, у яких вона функціонує. Для оцінки соціальної ефективності необхідний аналіз впливу організації на зацікавлені сторони на місцевому, регіональному та національному рівнях [11]. Для проведення моніторингу соціальної ефективності використовується інформація про розмір оплати праці та її волатильність, наявність робочих місць для жінок, молоді, працюючих інвалідів та пенсіонерів, санітарно-гігієнічні умови праці, травматизм, екологічні та соціальні умови (таблиця 2).

Таблиця 2 – Індикатори соціальної стійкості та відповідальності організації

№ з/п	Найменування індикатора	Характеристика	Пояснення та критерії оцінювання
1	2	3	4
1	Наявність колективного договору (так/ні)	Нефінансовий	Є/немає
2	Середньомісячна заробітна плата, грн. на одного працівника	Фінансовий	Порівняння із середніми регіональними показниками за видами діяльності
3	Своєчасність виплати заробітної плати	Фінансовий	Оцінка залежить від ситуації: наявність затримок у виплаті заробітної плати протягом року; затримок із виплати заробітної плати не виникало

1	2	3	4
4	Коефіцієнт плинності кадрів, %	Нефінансовий	Оцінка залежить від ситуації, наприклад, понад 20%; від 10-20%; менше 10%
5	Кількість працівників, які пройшли протягом року професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації за рахунок коштів роботодавця (у % від середньооблікової чисельності працівників)	Нефінансовий	Оцінюється динаміка
6	Кількість постраждалих від нещасних випадків на виробництві, у відсотках від середньооблікової чисельності працівників	Нефінансовий	Оцінюється динаміка
7	Кількість працівників, у яких виявлено професійні захворювання, у відсотках від середньооблікової чисельності працівників	Нефінансовий	Оцінка залежить від ситуації: перевищує середній розмір по виду діяльності в регіоні; не перевищує середній розмір по виду діяльності в регіоні.
8	Виплати соціального характеру (без урахування обов'язкових страхових платежів), грн. на місяць на одного працівника	Фінансовий	Оцінка залежить від ситуації: є (динаміка); немає
9	Витрати на охорону праці та забезпечення промислової безпеки, тис. грн.	Фінансовий	Оцінюється динаміка

Джерело: складено автором

Група показників впливу підприємства на рівень зайнятості місцевого населення може включати такі індикатори, як кількість осіб, забезпечених основною роботою, кількість осіб, забезпечених додатковою роботою (вторинна зайнятість), середні ставки оплати праці, а також вплив на вирівнювання рівня доходів різних верств місцевого населення.

Основою стратегії сталого розвитку є розробка політики взаємодії із стейкхолдерами. Цьому мають передувати аналіз зацікавлених сторін, оцінка їхнього впливу та виявлення вимог та очікувань. Врахування вимог та інтересів стейкхолдерів призводить до підвищення рівня довіри до організації, що сприяє створенню капіталу відносин (relational capital) [9], створюючи тим самим необхідні (хоч і недостатні) умови для сталого розвитку. Вибір ключових стейкхолдерів, розробка заходів взаємодії та показників для оцінки їхньої ефективності є результатами аналізу (таблиця 3).

Таблиця 3 – Система показників оцінки ефективності взаємодії із стейкхолдерами

Цільова група зацікавлених сторін	Ключові інтереси		Показник	Програми та заходи
	Зацікавлена сторона	Підприємство		
1	2	3	4	5
Власники, інвестори	Підвищення ефективності вкладення капіталу	Доступ до джерел капіталу	Прибуток на інвестований капітал (ROI), рентабельність власного капіталу	Аналіз ризиків, оцінка необхідної прибутковості на капітал
Споживачі	Стабільність поставок, ціна, якість, споживчі властивості продукції	Стабільність замовлень, розширення ринків, зростання доходів	Динаміка виручки, виконання договірних зобов'язань	Довгострокові контракти, оцінка задоволеності клієнтів

1	2	3	4	5
Постачальники	Прозорість системи закупівель, стабільність замовлень	Якість, стабільність та надійність поставок, знижки	Обсяг поставок, своєчасність та якість поставок	Контроль за дотриманням стандарту закупівель
Трудовий колектив та профспілкova організація	Стабільна робота та оплата праці, професійний розвиток	Кваліфікований персонал, лояльність співробітників	Зниження плинності кадрів, підвищення продуктивності праці, зростання зарплати Програми розвитку персоналу	Оцінка залучення, соціальні програми
Регіональні органи влади, природозахисні та громадські організації	Соціально-економічний розвиток регіонів, зайнятість населення, захист екології	Стабільність у регіонах присутності, забезпеченість кадрами	Рівень безробіття, середня заробітна плата, податкові відрахування, екологічна ситуація, створення нових робочих місць, додатковий дохід до місцевого бюджету	Спільні соціальні та благодійні проекти з органами влади, екологічні звіти, зустрічі, конференції
Державні органи влади	Податки, екологія, безпека	Удосконалення законодавчої бази	Обсяг податкових відрахувань, рівень податкового навантаження	Контроль за змінами в законодавстві, консультації

Джерело: складено автором

Запропонований підхід дозволяє здійснювати моніторинг інтересів організації, а також основних стейкхолдерів щодо найбільш значущих аспектів взаємодії.

Моніторинг різних аспектів діяльності організації є одним із основних завдань застосування індикаторів сталого розвитку. У той же час управління сталого розвитку передбачає, насамперед, вирішення проблеми розробки індикаторів, що дозволяють впливати на процес створення цінності у межах конкретної бізнес-моделі. Враховуючи різноманіття визначень поняття «бізнес-модель», будемо орієнтуватися на визначення, запропоноване Міжнародним комітетом з інтегрованої звітності (IIRC), згідно з яким термін «бізнес-модель» визначається як система входів (ресурсів або капіталів), дій щодо приросту цінності (бізнес-процесів) та виходів (результатів), які спрямовані на створення цінності в коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі [6]. Організації можуть створювати та максимізувати цінність, задовольняючи вимоги основних груп зацікавлених сторін, включаючи співробітників, клієнтів, постачальників, кредиторів, місцеві спільноти та навколишнє середовище. Цінність, створена таким чином, втілюється у віддачі на капітал для провайдерів фінансового капіталу, а також у позитивному чи негативному впливі бізнесу на економіку, навколишнє середовище й суспільство.

Для цілей складання інтегрованої звітності виділяють фінансовий, виробничий, людський, соціальний та природний капітали. Діями щодо приросту цінності є бізнес-процеси, і, нарешті, «виходами» є отримані фінансові та нефінансові результати обраної стратегії сталого розвитку. Підхід, що дозволяє оцінювати ефективність процесу створення вартості в розрізі окремих складових бізнес-моделі, наведено в таблиці 4.

Отже, запропонований підхід дозволяє сформувати систему показників сталого розвитку в рамках обраної бізнес-моделі з урахуванням завдань, що стоять перед організацією. Такий підхід дає змогу відстежувати ступінь досягнення поставлених

цілей і оцінювати результативність заходів, спрямованих на підтримку сталого розвитку.

Таблиця 4 – Система показників сталого розвитку суб'єкта господарювання з урахуванням складових його бізнес-моделі

Види капіталу (ресурсів)	Система показників сталого розвитку		
	Ресурси	Бізнес-процеси	Результати
Економічна складова			
Фінансовий капітал	Склад та співвідношення власного та позикового капіталів	Напрями та обсяги залучення фінансових ресурсів (фінансові потоки), напрями інвестування коштів, обсяг інвестицій у «зелені проекти», соціальні інвестиції	Віддача на вкладений капітал, ефективність інвестиційних та інноваційних проектів для інвесторів та зацікавлених сторін, ринкова додана вартість, зростання вартості акцій
Виробничий капітал	Наявність, склад та технічний стан основних засобів, величина та склад запасів	Рух та оновлення основних засобів за їх видами, у тому числі обслуговуючі природоохоронні заходи	Фондовіддача, ресурсвіддача, економія від використання ресурсозберігаючих технологій
Інтелектуальний капітал	Об'єкти інтелектуальної власності, організаційний капітал	Система управління ланцюжками поставок, програма просування продукції та послуг, система корпоративного управління, ризик-менеджмент	Ділова репутація, бренди, лояльність клієнтів, ланцюжок поставок, ефективність корпоративного управління, розвиненість системи ризик-менеджменту, дотримання Кодексу етики/ протидія корупції
Соціальна складова			
Людський та соціальний капітал	Рівень заробітної плати, чисельність та склад персоналу, кваліфікація персоналу	Динаміка заробітної плати, витрати на підвищення кваліфікації та соціальну підтримку	Виручка на одного працівника, прибуток на одного працівника, продуктивність праці, плінність кадрів. Внесок у розвиток місцевого співтовариства, створення робочих місць, сплата податків, благодійність
Екологічна складова			
Природний капітал	Використані природні ресурси	Споживання та використання ресурсів, використання інноваційних методів та технологій, що знижують негативний вплив на навколишнє середовище	Еко- та енергоефективність, зниження штрафів за забруднення навколишнього середовища

Джерело: складено автором

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати проведеного дослідження підтверджують необхідність комплексного аналізу ключових факторів стійкості, який дозволяє отримати найбільш повну та об'єктивну картину внутрішнього середовища, ресурсів і можливостей організації, а також ідентифікувати конкретні цілі сталого розвитку за кожним з виявлених напрямів. При цьому показники найбільших міжнародних і українських рейтингових агентств можуть бути використані в якості інтегральної оцінки ефективності в сфері сталого розвитку. Ця оцінка необхідна насамперед в контексті оцінки інвестиційної привабливості суб'єкта господарювання зовнішніми користувачами, такими як інституційні та стратегічні інвестори, а також консалтингові інститути.

З метою комплексної оцінки успішності стратегії сталого розвитку суб'єктами господарювання доцільно застосовувати систему показників, яка відображає цілі та завдання, що стоять перед конкретною організацією. Результати проведеного аналізу організації сприяють оцінці її зрілості в контексті сталого розвитку. Запропонований

підхід дає змогу здійснювати моніторинг інтересів як самої організації, так і основних стейкхолдерів щодо найбільш значущих аспектів взаємодії.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у розробці пріоритетних напрямів сталого розвитку вітчизняних компаній на основі управління бізнес-процесами.

Список літератури

1. Гарафонова О., Василюк Н. Концептуальні підходи до процесу управління ефективністю діяльності бізнес-організацій. *Науковий журнал «Economic synergy»*. 2022. Вип. 3(5). С. 27–37. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2022-3-3>
2. Назаренко І. Економічний зміст ефективності діяльності підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2022. № 3(76). С. 15–22. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.03.015
3. Петков О. І. Економічна ефективність підприємств та фактори впливу на неї. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6, № 1. С. 392–399. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2021-1-47>
4. Петрушка Т., Юхман Я., Петрушка К. Показники оцінювання ефективності використання людських ресурсів підприємства. *Tendances scientifiques de la recherche fondamentale et appliquée*. 2020. DOI: <https://doi.org/10.36074/30.10.2020.v1.10>
5. Семененко Ю. Роль КРІ та ОКР в ефективності діяльності компанії. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. № 6. С. 227-235. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-37>
6. Шевчук Н.С. Інтегрована звітність: поняття та економічна сутність. *Економіка АПК*. 2018. № 12. С. 95-102.
7. Daunfeldt S. O., Halvarsson D., Tingvall P. G., McKelvie A. Do Targeted R&D Grants toward SMEs Increase Employment and Demand for High Human Capital Workers? *International Studies in Entrepreneurship*. 2020. Vol. 53, pp. 175-198, DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-94273-1_10.
8. Domanović V. Enterprise Efficiency Sources in the Contemporary Business Environment. *Journal of Business Management*. 2023. Vol. 56, №. 4. pp. 321-334. DOI: 10.2478/ethemes-2023-0019
9. Freeman R.E. *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Cambridge University Press, 2010. 276 p. ISBN 978-0-521-15174-0.
10. Global Reporting Initiative (GRI) Content Index 2023 URL: <https://www.scangl.com/media/13knsqyw/sgl-group-global-reporting-initiative-gri-content-index-2023.pdf> (дата звернення 30.10.2024).
11. KPIs for ESG. Key Performance Indicators for Environmental, Social and Governance Issues. A Guideline for the integration of ESG into Financial Analysis and Corporate Valuation. Version 3.0. 2010. 169 p.
12. Pavlákova M., Kocmanova A., Simberova I., Koleňák J. Modelling of Social Key Performance Indicators of Corporate Sustainability Performance. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*. 2018. Volume 66 34. 303–312. DOI: <https://doi.org/10.11118/actaun201866010303>
13. Skrynkovskyy R., Pavlenchuk N., Tsyuh S., Zanevskyy I., Pavlenchuk A. Economic-mathematical model of enterprise profit maximization in the system of sustainable development values. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2022. № 8(4). pp. 188–214. DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.04.09>
14. Sustainability Reporting Disclosures in accordance with the GRI Standards 2023. URL: <https://www.eib.org/en/publications/20230335-gri-standards-2023> (дата звернення 30.10.2024).

References

1. Harafoнова, O., & Vasyliuk, N. (2022) Conceptual approaches to the process of managing the effectiveness of business organizations. *Naukovyy Zhurnal «Economic Synergy»*, 3(5), 27–37. doi: <https://doi.org/10.53920/ES-2022-3-3> [in Ukrainian].
2. Nazarenko, I. (2022). Economic content of the effectiveness of enterprises' activities. *Halytskyi Ekonomichnyi Visnyk*, 3(76), 15–22. [in Ukrainian]. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2022.03.015.
3. Petkov, O. I. (2021) Economic efficiency of enterprises and factors affecting it. *Ukrayinskiy Zhurnal Prykladnoi Ekonomiky*, 6(1), 392–399. [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2021-1-47>.
4. Petrushka, T., Yukhman, Ya., & Petrushka, K. (2020). Indicators for evaluating the effectiveness of human resource utilization in an enterprise. *Tendances scientifiques de la recherche fondamentale et appliquée*. [in Ukrainian]. doi: <https://doi.org/10.36074/30.10.2020.v1.10>.

5. Semenenko, Yu. (2023). The role of KPI and OKR in the efficiency of company performance. *Visnyk Khmelnytskoho Natsionalnoho Universytetu. Ekonomichni Nauky*, 6, 227–235. [in Ukrainian]. doi: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-324-6-37>.
6. Shevchuk, N. S. (2018). Integrated reporting: concept and economic essence]. *Ekonomika APK*, 12, 95–102. [in Ukrainian].
7. Daunfeldt, S. O., Halvarsson, D., Tingvall, P. G., & McKelvie, A. (2020) Do targeted R&D grants toward SMEs increase employment and demand for high human capital workers? *International Studies in Entrepreneurship*, 53, 175–198. doi: https://doi.org/10.1007/978-3-030-94273-1_10
8. Domanović, V. (2023). Enterprise efficiency sources in the contemporary business environment. *Journal of Business Management*, 56(4), 321–334. [in English]. doi: <https://doi.org/10.2478/ethemes-2023-0019>
9. Freeman R. E. Strategic Management: A Stakeholder Approach. Cambridge University Press, 2010. 276 p. ISBN 978-0-521-15174-0.
10. Global Reporting Initiative (GRI) Content Index 2023. [in English]. <https://www.scangl.com/media/13knsqyw/sgl-group-global-reporting-initiative-gri-content-index-2023.pdf>
11. KPIs for ESG. Key Performance Indicators for Environmental, Social and Governance Issues. A Guideline for the integration of ESG into Financial Analysis and Corporate Valuation. Version 3.0. 2010. 169 p.
12. Pavláková, M., Kocmanova, A., Simberova, I., & Koleňák J. (2018). Modelling of Social Key Performance Indicators of Corporate Sustainability Performance. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, 66, 34, 303–312. [in English]. doi: <https://doi.org/10.11118/actaun201866010303>
13. Skrynkovskyy, R., Pavlenchyk, N., Tsyuh, S., Zanevskyy, I., & Pavlenchyk, A. (2022) Economic-mathematical model of enterprise profit maximization in the system of sustainable development values. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 8(4), 188–214. [in English]. doi: <https://doi.org/10.51599/are.2022.08.04.09>
14. Sustainability Reporting Disclosures in accordance with the GRI Standards 2023. <https://www.eib.org/en/publications/20230335-gri-standards-2023>

Artem Kozlovskyy, PhD Student

Ternopil Ivan Puliui National Technical University, Ternopil, Ukraine

Organizational Performance Analysis and Evaluation in the Context of Sustainable Development

The article deals with the issues of organizational performance analysis and evaluation that arise in the context of growing market demands and the need to ensure sustainable development. The research methodology relies on a comprehensive approach to substantiating a system of indicators characterizing the business entities' economic efficiency in relation to environmental and social responsibility of business. This paper describes the models and techniques that are an integral part of modern management, as they can serve as key factors in achieving competitive advantage and sustainable growth. The authors emphasize the importance of a comprehensive approach to assessing the efficiency of enterprises, taking into account all key aspects of the modern management process, while the introduction of these methods is an important step for organizations seeking not only to survive but also to succeed in the face of rapidly changing market conditions.

It has been argued that corporate performance measurement systems, in addition to financial performance indicators, should also include indicators that measure the organization's impact on the environment and society. The study proves that stakeholders are increasingly interested in non-financial information about the organization's responsibility and sustainability, evaluate and incorporate this information into their decision-making process. The article offers a number of recommendations for substantiating the criteria and building a system of indicators for assessing activities in the field of sustainable development, taking into account the tasks of analysis: strategy development, monitoring, and interaction with stakeholders. The research develops a comprehensive approach to performance assessment that includes an analysis of financial, social and environmental indicators and takes into account the specifics of international markets.

The recommendations allow business entities to analyze the effectiveness of their sustainability strategy, external stakeholders to evaluate and make decisions, and owners and relevant authorized bodies to monitor their activities at various levels of management.

sustainable development, activity efficiency, economic efficiency, corporate social efficiency, environmental sustainability, efficiency assessment methods, key performance indicators, business model.

Одержано (Received) 26.11.2024

*Прорецензовано (Reviewed) 06.12.2024
Прийнято до друку (Approved) 23.12.2024*